

Remissförfrågan och alla remissvar finns på utlatande.fi.

Rädda Barnen på Åland

Utlåtande

26.04.2024

Ärende: VN/8757/2024

Planen för genomförandet av den nationella barnstrategin

Rädda Barnen på Ålands remissvar

Är åtgärderna i linje med barnstrategins vision om att "skapa ett barn- och familjevänligt Finland som respekterar barnets rättigheter"?

-

Hur borde genomförandet och effekterna av målen i genomförandeplanen för barnstrategin följas upp?

-

Tillräckligt och användbart kunskapsunderlag om barn

Rädda Barnen på Åland önskar att alla relevanta nationella enkäter och undersökningar genomförs på svenska och att resultaten publiceras på svenska med möjlighet till regional jämförelse samt att de görs i samarbete med Åland. Vi rekommenderar att relevanta samarbetspartners på Åland läggs till under "Genomförande ministerium och samarbetspartner", bl.a. Ålands landskapsregering, Ålands statistik-och utredningsbyrå (ÅSUB) samt åländska barnorganisationer och andra aktörer.

Likabehandling av barn och förebyggande av ojämlikhet i synnerhet i fråga om barn och unga i utsatt ställning och som löper risk för diskriminering

Rädda Barnen på Åland önskar att webbutbildning om effekterna av trakasserier och diskriminering samt allt annat material som tas fram i projektet Jämlika mot hat också gynnar alla svenskspråkiga yrkespersoner som arbetar med barn. Åland har begränsade resurser att ta fram eget material. Samarbetet med Ålands landskapsregering är central för att säkerställa att informationen om olika utbildningar och material sprids också till relevanta yrkespersoner på Åland.

Genomförandet av den nationella handlingsplanen för den europeiska barngarantin borde också involvera Åland. Se kommentar under "Andra observationer".

Tväradministrativ koordinering av barn- och familjepolitiken

Ålands landskapsregering arbetar för tillfället med att ta fram en egen barnstrategi, men Åland borde också vara en del i den nationella barnstrategin. Det är viktigt att ett kontinuerligt samarbete införs mellan den nationella barnstrategienheten och relevanta aktörer på Åland. Rädda Barnen önskar ett ökat samarbete mellan riket och åländska barnrättsaktörer (både offentliga Åland och civilsamhället) i övrigt, också bl.a. gällande de andra nationella program och strategier som nämns i genomförandeplanen.

Vi rekommenderar att åländska aktörer tilläggs under "Genomförande ministerium och samarbetspartners".

Stöd för kommunernas och välfärdsområdenas strategi- och programarbete

Rädda Barnen önskar att också åländska kommuner samt Ålands landskapsregeringen kan få stöd för strategi- och programarbete och att de nämns under "Genomförande ministerium och samarbetspartners".

Stärkandet av bedömningen av konsekvenserna för barn och barnbudgeteringen fortsätter

Guider för lagberedare som har tagits fram inom ramarna för den nationella barnstrategin (Handbok om bedömning av konsekvenserna för barn för lagberedare och Handbok i hörande av barn för lagberedare) saknas fortfarande på svenska (trots många förfrågningar från Åland gällande svenskspråkigt material). Vi önskar att materialet översätts och publiceras på svenska så snabbt som möjligt.

Kommunikation om barnets rättigheter och barnstrategin samt utbildningar i barnets rättigheter

Vi vill tacka för att webbutbildningarna finns också på svenska och på det sättet gynnar också svenskspråkiga yrkesperson inom olika branscher. Vi önskar även att utbildningen om barns och ungas delaktighet och hörande som är avsedd för lagberedare publiceras på svenska. I dagsläget finns den endast på finska.

I olika utbildningar om barns rättigheter vore det optimalt att alltid ha ett samarbete med Åland för att även möjliggöra att innehållet kan anpassas vid behov där lagstiftningen, läroplan eller annat mellan riket och Åland skiljer sig åt.

Främjande av barnens möjligheter att delta och påverka

Det borde säkerställas att även barn på Åland kan delta i olika relevanta riksomfattande metoder för barn och ungas deltagande och påverkan. Åland har egen behörighet i många frågor som rör barn och unga men det vore särskilt viktigt att möjliggöra delaktighet för åländska barn i riket när det gäller frågor där riket har behörighet (bl.a. strafflagen).

Anser du att något väsentligt saknas i planen? När du besvarar frågorna, vänligen observera att åtgärderna till stor del utförs som tjänstearbete vid ministerierna och att överlappning med andra program (t.ex. RUNGPO, demokratiprogrammet, meddelandet om främjande av likabehandling) undviks.

-

Med vilka åtgärder skulle barnstrategin skapa mervärde för en bättre helhetssamordning av aktörerna inom barn- och familjepolitiken?

Ålands landskapsregering arbetar för tillfället med att ta fram en egen barnstrategi, men Åland är också en del av Finland och den nationella barnstrategin. Det är viktigt att ett kontinuerligt samarbete införs mellan den nationella barnstrategienheten och Åland. Rädda Barnen önskar ett ökat samarbete mellan riket och åländska barnrättsaktörer (både offentliga Åland och civilsamhället) i övrigt, också bl.a. gällande de andra nationella program och strategier som nämns i genomförandeplanen.

Andra observationer?

Utbildningar och material på svenska:

Rädda Barnen på Åland önskar att alla utbildningar samt allt material som tas fram också gynnar alla svenskspråkiga aktörer. Åland har begränsade resurser att ta fram eget material. Samarbetet med Ålands landskapsregering är central för att säkerställa att informationen om olika utbildningar och material sprids också på Åland.

Nationella undersökningar:

Språket kan ofta vara ett hinder för ålänningar att delta i nationella forskningsstudier och att tillgodogöra sig resultatet. Även om åländska barn deltagit i undersökningen garanteras inte att resultatet publiceras på svenska.

En nationell barnofferundersökning som gjordes inom ramarna för den nationella barnstrategin spreds även till åländska skolor i 2022, men forskningstillståndet hade inte sökts för Åland. Utan detta kan landskapsregeringen inte meddela skolorna att de står bakom forskningen vilket för flera skolor kan vara en förutsättning för att delta i undersökningar.

Rädda Barnen på Åland önskar att alla relevanta nationella enkäter och undersökningar genomförs i samarbete med landskapsregering/ÅSUB/annan relevant aktör och publiceras på svenska med möjlighet till regional jämförelse. Bl.a. den riksomfattande kostundersökningen bland unga och andra undersökningar.

Den europeiska barngarantin:

I Finlands nationella handlingsprogram för barngarantin saknas information om Åland, vilket också påtalats av kommissionen år 2022: "Handlingsplanen anger inte om berörda myndigheter och samarbetspartners i den autonoma regionen Åland har varit involverade i utarbetandet av planen och om planen omfattar barnen på öarna. En bekräftelse på att utsatta barn som är bosatta på Åland omfattas av handlingsplanen och en förklaring om hur inkluderingen av åländska aktörer säkerställs skulle vara mycket uppskattat."¹

Vi noterar att i rapporteringen till EU-kommissionen om framsteg i genomförandet av den europeiska barngarantin som gjordes under våren 2024 står det att "Den självstyrande regionen Åland lyftes fram i kommissionens rekommendationer till Finland om dess nationella genomförandeplan för barngaranti. Omfattningen av den nationella barnstrategin omfattar inte Åland, men Åland har en egen barnstrategi under förberedelse."² (egen översättning). Vi anser att skrivningen om att den nationella barnstrategin inte omfattar Åland är anmärkningsvärd, eftersom Åland trots självstyrelse tillhör Finland och nationella strategier borde omfatta hela nationen, särskilt i frågor där självstyrelsen inte har behörighet. Det är exempelvis viktigt att Åland är med i olika nationella undersökningar som rör barn i Finland. Åland borde inte uteslutas från den nationella

¹ https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/04/ECG_FI-observations-FINAL.pdf

² <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=27515&langId=fi>

handlingsplanen eller rapportering gällande den europeiska barngarantin på basis av den tolkningen.
Det handlar om två olika saker.

Rädda Barnen på Åland önskar att alla relevanta aktörer på Åland involveras i arbetet med den europeiska barngarantin och i rapporteringen som görs i framtiden.

Angergård Charlotte
Rädda Barnen på Åland

Varsa Jonna
Rädda Barnen på Åland